

สมบัติอมรินทร์คำกลอน

เจ้าพระยาพระคลัง (หน)

เจ้าพระยาพระคลัง (หน) ตั้งใจให้เป็นนิทานคำกลอนที่แสดงโวหารกวีอย่างเต็มที่ สมบัติอมรินทร์จึงเพียบพร้อมไปด้วยรสโวหาร และแง่มุมของร้อยกรองอันสูงส่ง นับเป็นผลงานที่ยืนยันความเป็นอัจฉริยภาพเชิงกวีของผู้ประพันธ์อย่างแท้จริง

ปางองค์อัมเรศร์อดิศร

ผ่านสมบัติในสุทนต์นคร
เอาสูงพื้นหมื่นแสนพระเมรุมาศ
กว้างยาวหมื่นโยชน์คณนา
สี่ทิศมีมหาทวารศ
ประตुरายหมายยอดสำคัญพัน
 เจ็ดชั้นวิษยันตปราสาท
สูงพันโยชน์งามที่ใกล้ไกล
ตั้งเบื้องพระกรพระบรมพรหเมศร์
ระยับคั่นแก้วกั้นกระหนกรอง
ที่เชิงปราสาทในระหว่างจังหวัดนั้น
บ้างทรงบัญชาอุบายอาษา
งามคณนาางชูสุหรัยสรง
สลัปไพฑูรย์องค์วิชาธร
หนึ่งแถวไม้กำมพฤกษ์ที่เนกทิพ
มีทรายทองรองรับกับพื้นดิน
กำแพงแก้วล้วนแก้วทั้งเจ็ดชั้น
เมื่อลมพัดก็สะบัดสำเนียงไป
 หนึ่งโรงเทวสถานอันเนื่องกิจ
สูงห้าร้อยโยชน์สุดบราลี
ฉลุบันก้านเกี่ยวเลี้ยวลด
ข้อฟ้าชวนฟ้าให้ชมงอน
บุษปชดาดด้านฝาผนังเพชร
ชำใบแข่งสีวิเชียรเคียง
จระนำเจียรระโนไพฑูรย์แห่ง
บังอวจพิงอิงพาดพนักกรอง
 ชานชลาหน้าหลังพระลานมาศ
อ่อนละไมโยทิพโกมิน
มีลมหนึ่งหอบหวนประมวลพัด
เป็นสิ่งหราชอาณาจักรผองกาย

สถาวรไปด้วยทิพศวรรยา
เป็นอาสน์ทองรองดาวดั่งสา
ประดับปราการแก้วแกมกัน
ระหว่างเขตหมื่นโยชน์ระยะคั่น
มีสระสวนทุกหลั่นทวาไร ๆ
สี่มุขมาศดาดแก้วจำรัสไซ
มีธงชัยเฉลิมยอดพิमानทอง
กวัคประเวศเทวัญบัญชาสนอง
ประลองแสงล้ำแสงพระสุริยา
รูปเทวัญถือทิพบุปผา
เอามุกดาเป็นสร้อยวลัยกร
รูปอนงค์แก้วประพาพประภัสสร
ทรงอารมณ์ล้วนสัมพันธ์นิล
จะนับแสนแทนสิบก็เกินถวิล
ประพรมสินธุ์เสาวรสจรงใจ
तालสุวรรณรุ่่นเรียงไสว
เฉลิมโสดหยุดยั้งดนตรี ๆ
ควรพิศพื้นแก้วทั้งเจ็ดสี
ท่วงที่เทิ่งท้อมพิชัมพร
ช้อยชดเคียรสีหไกรสร
แก้วทอนท่อนช่อนล้ำยองเรียง
มุ่มเม็ดเก็จกันเชิงเฉลียง
ยลเยี่ยงหยาดสายสุธานอง
ดวงแดงสุริยาว่ายังหมอง
เขนยทองชนิดแทนมณีนิล ๆ
ศิลาลาดแลคว้างเล่ห์ทางสินธุ์
มลทินมิได้สุขอยู่รุมราย
ระบัดดวงปทุมมากรองถวายน
คชาสายงาร้าสำเร็จเรียง

บ้างร้อยรุ่มโกสุมเป็นสิ่งขันธ์นัด
งามบุปผาอาษาประลองเชิง
มะลีสารภีพิกุลแก้ว
บ้างพัตดวงมณฑมากรายกรอง
ยังมีมหนึ่งรับเอาบุปผา
เอาสินธุใสสินมลทินไคล
หนึ่งเจดีย์พระเจ้าพรมณีสถิต
สูงร้อยโยชน์ไซดิวังประกายพราย
เชิญเชิญขวาเบื่องบนพระทนต์ธาตุ
แทนสมเด็จพระสรรเพชญ์ชินนทร
ประดิษฐ์บนพระมหาจุฬารัตน์
กับสุราสุรเทพนารี
ประดับด้วยราชวัติฉัตรแก้ว
ระบายห้อยพลอยนิลสุวรรณพรณ
ตั้งฉัตรเศวตพรหมเศร์ครวไลหงส์
ยิ่งดวงจันทร์พันแสงสมัยยาม
ครั้นถ้วนถึงวันครบอุโบสถ
บูชาเครื่องเสาวรสสุคนธร
บ้างเร็นขึ้นชื่นชมประนมหัตถ์
ประนมจบบเคารพไตรทวาร
มีพระยาไม้ปาริชาติ
สูงร้อยโยชน์ยิ่งไม้ในหินวันด์
กลืนบุปผาฟุ้งฟ้าไปร้อยโยชน์
ทั่วสถานพิมานเทวนิกร
เพื่อองค์วาสวรินทร์เทวราช
ประยูรหมู่สุรเทพเยาวมาลย์
บัณฑุกัมพลอาสน์ศิลาทิพ
กว้างสองหมื่นโยชน์เจษฏา

ดูเอี้ยวอัชชิตเท่าจะโลดเถลิง
ที่ละเลิงเลี้ยวไล่ล่าพองคะนอง
เป็นถ้องแถมมฤคี่ที่เยื้องย่อง
บนตั้งทองหอมฟุ้งจรงใจ
ที่โรยรสพัดมาไปเนินไคล
มาพรมในรัถยาศิลาลัย ๖
อันไพจิตรด้วยฤทธิ์สุเรนทร์ถวาย
ยิ่งแสงสายอสนีในอัมพร
ทรงวิลาศไปด้วยสีประภัสสร
สถาวรไว้ในห้องพระเจดีย์
เป็นที่แสนโสมนัสแห่งโกสีย์
ตั้งจะชีคิวโมกข์ให้เทวัญ
พรายแพรวลายทรงบรรจงสรรค์
เจ็ดชั้นเรียรวัดสันทังงาม
เมื่อกันทรงพุทธาภิเศกสนาม
อร่ามทองแกมแก้วอลงกรณ์
กำหนดพร้อมด้วยสุราสุรางค์สมร
ข้าวตอกแก้วแกมช้อนสุมาลย์
กระทำทักษิณาวีฏบรรณสถาน
แล้วลีลาตยังสถานพิมานจันท์ ๖
ประจำเชิงเมรุมาศมหิศวรรย์
ทรงสุคันธ์ทิพรสขจายจร
อบเอารสสาโรชเกษตร
เบิกบัญชรพิศงามเมื่อยามบาน
ประเวศน์อาสน์ร่มไม้มณฑลสถาน
สำราญรมย์ชมช่อมณีผกา
กำหนดสืบห้าโยชน์โดยหนา
เป็นมหาบัลลังก์แก้วอำไพ

ยาวหกหมื่นโยชน์แดงกำ
เจริญสวัสดิโสมนัสแก่หสนัย
อันภายนอกพระนครทั้งสี่ทิศ
แต่นามนั้นวันโบกขรณี
ระเบียบสระทั้งสี่วารทิพ
มีโกศมประทุมซ้อนสลักกัน
กว้างยาวร้อยโยชน์จรัส
แม้จิตตวิลว่าจะลงไปสรงธาร
มีขนานนาวาเป็นคู่ ๆ
พระที่นั่งบุษบกบัลลังก์ทรง
งามระหงทรงพุ่มรกด
ทรงซึ่งมุขสี่ด้านพิมานปรางค์
หนึ่งเรือชัยจากพายทองทอง
หวนสำเนียงครวญเสียงโอดพัน
ในอุทยานนั้นวันที่ประพาส
มณฑาไม้ทิพรสขจายจร
รกรฟ้ารังฟุ้งหวนหอม
เสาวรสส่งรสสุมาลย์
อุทยานมีกิ่งไม้สูงระหง
กุหลาบกาหลงเลอย่างทราย
พุดจีบพวงจวบพิมเสนสน
แคฝอยเค็ดฝิ่นโมกมัน
ควรวพิศจิตลดาวินสฐาน
ชื่อนางข้างน้ำมะลิลา
ยมโดยแย้มดอกออกสลอน
สายหยุดส่งเสาวรสไกล
อันปารุสกวินซึ่งทรงผล
พลวงหว้าพลับหวานม่วงมัน

ดั่งน้ำปทุมราชอันสุกใส
ชุ่มฤทัยไปด้วยรสสุมาลี ฯ
ย่อมโลภิษสระสวนเกษมศรี
เป็นพื้นที่สนานสนุกแห่งเทวัญ
เหมือนจะหีบเสาวรสให้ทรงสรรค์
ทั้งชั้นสัตวาจกกลบาน
ให้โสมนัสในทำสินธุสนาน
ก็บันดาลฟุ้งฟุ้งมายังองค์
ลอยชูกิ่งแก้วอันระหง
อลงกตด้วยโฉมสุรางค์นาง
ช้อยชดช้อยกระหนกหาง
ไว้หว่างท่วงทีละอย่างกัน
นางประจำลำร้องเพลงสวรรค์
เกษมสันต์ด้วยเทวนิกร ฯ
รุกขชาติร่มรื่นเกษมสลอน
แก้วซ้อนเกดแซมผกากาญจน์
ประยงค์เปรียงพยอมกลนหอมหวาน
ลมพานเลื่อนพวงลงร่วงราย
จันทร์แดงเต็อดงขลื้อขลาย
กุ่มงอกแกมหวายสลักกัน
จำปาจวงปนนมสวรรค์
กล้าพอกกล้าพันคนทา
มะลิพันเลื้อยพานพฤษา
มลูลีลอยฟ้าดอกสะพรั่งไพร
อัญชันอ่อนช้อยยอดไสว
กล้วยไม้กลิ่นหอมภูเก้าวัลย์
ปรางปนปริงปานดั่งรังสรรค์
เกดจันทร์จำกัฒไฟเฟื่อง

แลยอสำเภาเรียงขนาด
สวายสอไสวสีเรือเรือ

ขวิคสละขวิวสลดโบเหลืออง
ชิตเนื่องชั้นเนินกัทลี ๖

พระอินทร์ตามนางสุชาดา

ปิ่นบุรินทรราชอดิศร
กับสามองค์อัคเรศเทวี
สุจริตราสุนันทาวิไลลักษณ์
สุรางค์นาฏซึ่งเป็นบาทบริจา
พระลดองค์ลงเหนือบัลลังก์รัตน
พลางพิศโฉมวรุณสุพาพาล
คำนึงถึงสุชาดาอุพาพัศตร์
นิจจาเอ๋ยเหมือนพี่เมินสะเทิ้นครอง
จึงส่องดวงเนตรทิพลงหยิบเหตุ
จะสำราญยังพิมานไพศุรีย์
โอ้ปางนี้ควรที่จะพาสมร
จะไวยศปรากฏให้พร้อมกัน
ครั้นเสร็จจถวิลปิ่นภพอมเรศร์
พระทรงวชิราวุธแล้วจรลี
 บัดองค์สารตีผู้ชาญฤทธิ์
ก็แจ้งในฤทัยทิพอัชฌา
มหาเวษยันต์ราชรถ
หกหมื่นแสนสุดท้ายธงเงื่อมงอน
นิรมิตเป็นสินธพชัก
งามดั่งดวงเทพสุรีย์
บัลลังก์แก้วแลคั่นเศวตฉัตร
เครื่องสูงจูงจิตให้พิศทรง
 ฝ่ายองค์เนวาสีกาสูร
ตั้งพิมานเสถียรราชธานี

ขจรเกียรติเกริ่นฟ้าทุกราศี
มีพระนามเนื่องนับสุธรรมา
เจริญพัศตร์ในเทวนาถา
ดั่งดาราในหมื่นจักรวาล
เกษมสวัสดิ์ด้วยบารุงบำเรอสถาน
ซึ่งโดยเสด็จมาสำราญพิมานทอง
เคยร่วมรักฤทธานุภาพดั่งหมอง
ไฉนน้องเจ้ามาได้อาดูร
เห็นประเวศอยู่ในภพอสูร
ฤจะพูนสวัสดิ์ไนวิไชยันต์
เดิมอัมพรมาพิมานแมนสวรรค์
เป็นจอมจรรโลงเทพนารี
ไม่สิ่งองค์อัคเรศมเหสี
ยังมหาธานีอสุรา ๖
กำหนดคิดดำเนินเทวนาถา
จึงแต่งรัถยาตามเสด็จจร
อลงกตด้วยแก้วประภัสสร
เทวบุตรอัสดรกำหนดพัน
จักรตุมเลื่อนเหียนดั่งกั้งหัน
เมื่อฟุ้งแสงสัตพันไปอัสดง
กำหนดยาวโยชน์ห้าดงามระหง
ก็ขับลงยังพิภพอสุรี ๖
สมบุรณ์ด้วยสมบัติตั้งโกสัย
ในหว่างตรีภูมิต้พระเมรุธร

ประดับด้วยเสนางศ์สรุรงค์นาฏ
ไม่ประสงค์ที่จะทรงสยมพร
ให้ประชุมมารหม่อสุรภาพ
เสด็จนำพระธิดายาใจ
ฝ่ายองค์วราสิรินทร์ผู้ทรงจักร
จึงอ่านเวทบังเนตรจำแลงกาย
ยุรยาตรเข้าในอาสน์ประชุมพร้อม
พินิจพิศโฉมราชเทวี
ส่วนเนวาสีกาสुरราช
อ้าแม่มีพักตร์อันสุนทร
อสุรใดที่จะครองประคองสม
จงสวมพวงทองทิพมาลา
บัดองค์สุชาดาวิไลลักษณะ
ความอายฤจะวายแก่สตรี
จำจิตเกรงฤทธิ์พระบิดราช
ขม้ายชายนัยนายพาพาล
เห็นโฉมเทพสุราพฤมาสุร
สลัดพวงเสาวรสสุคนธร
โฉมสรุรงค์อสุรีอันมีศักดิ์
องค์ธิดามีได้คิดอาลัยใจ
กระสันแสนเสน่หาพฤมายักษ์
ก็ซร้องเสียงพร้อมทูลพระบิดทรงค้
เป็นบุรินทร์ทรรราชอันเรื่องฤทธิ์
แสดงกายให้ประจักษ์แก่กุมภินท์
อ้อมนางทางเทวสิงหนาท
กูเรื่องฤทธิ์อิศเรศในเทวา
หวังว่าจะพาดวงสวาท
แล้วผาดแผลงแกว่งจักรด้วยฤทธิ์

ทำวมีราชธิดาดวงสมร
ก็อวรณ์ที่จะครองพระวงศ์ไป
ในมณฑปไพชยนต์พินิจฉย
ให้นั่งในอาสน์แก้วอันพรณราย ๖
ประเวศยังกรุงยักษ์ก็สมหมาย
ก็กลายเป็นพฤมาอสุรี
นั่งปลอมมองค้อยู่ด้วยวงศ์ยักษ์
พลางระวิ้งมารที่จะราญรอน ๖
ถนอมสวาทพระธิดาดวงสมร
จงผ่อนจิตคิดคำของบิดา
เป็นคู่ชมชู้ขึ้นเสนาหา
ที่หัตถาให้ประจักษ์อสุรี ๖
เพี้ยมพักตร์คิดทำท้าวยักษ์
มีรู้ที่จะประกอบให้ขอการ
เยื้องวิลาสจากอาสน์พิมานสถาน
ที่ประชุมมารหม่อพลากร
ให้พูนสวัสดิโสมนัสฤทัยสมร
ไปสวมกรอสุราชหัสณัน
เหล่ายักษ์ที่ประชุมก็สงสัย
เสนห์ในอสุราทิพาพงศ์
ไปรักษาพาสูญประยูรหงส์
ให้เชิญองค์นางคีนพิมานจันทน์ ๖
ปกาสิตในสองชั้นสวรรณค์
ผั้นพักตร์เข้าประคองพินดา
ร้องประกาศเหวymarยักษ
ผ่านมหาสุทสนธานี
นิราศจากอสุรภาพแห่งยักษ์
จรลีขึ้นยังที่หม่มพร ๖

เนาวาสีกาสูรฤทธิรงค์
ในท่ามกลางแสนยาพลากร
ตั้งไฟฟ้าผาดวงมาโนช
แล้วแผ่นโผนเหาะไล่ไปรอนราญ
เหลียวสั่งหมู่มารอันชาญฤทธิ์
ไม่ต่อรับจับเป็นไปธานี
เสนารับรสพจนารถ
เห็นได้ที่ไพร่แต่เดียวกาย

พระจอมมิ่งมงกุฎทิพเทเวศ
กรขวาทรงจักรอันศักดิ์ดา
สมประสงค์ตั้งองค์สุเรนทร์คิด
ประคองโฉมสุชาดาวิลาวัณย์
วางองค์ลงเหนือบัลลังก์รัตน์
เจ้าดวงสมรแม่อย่าอวรณ์ใจ
สุชาดาน้อมมองค์ลงทูลสนอง
คืนไปกรุงอสุรีให้มีลาย

พอเหลือบเห็นอสุราเข้ามาชิด
ให้รีบเร่งรถแก้วสุรกานต์
สารถึให้ที่สินธพซึก
สนั่นเสียงเท้าเทวอาษา
ส่วนสุบรรณโปดกปักฉิน
ก้องสะเทือนเลื่อนลั่นถึงสิมพลี
ต่างตระหนกตกใจไม่มีขวัญ
กระหยับหางปีกกระพือลอง
พระตรีธามสารถึที่ขั้บรรณ
น้อมภิวาททูลบาทยุคล
ลูกสุบรรณตกใจวิไชยันต์
ประหวั่นพรันเสียงรตและพาชี

เห็นองค์วัชรินทร์พาสมร
ให้อาวรณ์ร้อนเร่าซึ่งอัประมาณ
อสุรโกรธคือเพลิงแฉกิงผลาญ
กำลังหาญจะให้ทันซึ่งไฟรี
เร่งประชิดติดตามท้าวโกสีย์
มั่นตอบดีโยธีจึงเอาตาย
ประกาศหมู่สุรทั้งหลาย
ก็รีบหมายไล่ซึ่งซึ่งกัลยา
หัตถ์ซ้ายอุ้มจักรเรศเสน่หา
เหาะมาพบรถวิไชยันต์
เทวฤทธิ์ปรีดีเปรมเกษมสันต์
จรจรลีขึ้นราชรถชัย
พระกล่าวอรรถโอภาปราศรัย
อันภยมารมิให้ระคายกาย
ไม่ป้องจิตคิดจงจำนงหมาย
จะสู่วายชีฟ้าได้บทมาลัย
ปกาสิตซึ่งเทวบรรหาร
ผยองผ่านสิมพลีสกุนดา
จักรกงกำก้องพระเวหา
เริงร่าล้าพองด้วยฤทธิ์
ไต่ยีนกรรตแห่งโกสีย์
ตั้งอสนีฝ่าพื้นพิมานทอง
สร้อยเคียรชูชั้นเสียวสยอง
ก็บรรสานเสียงร้องขึ้นทุกคน
สำเนียงใดปรากฏในกลางหน
ว่ามาใกล้ไพชยนต์สิมพลี
กงสนั่นลั่นก้องถึงปักชี
สกุณีจึงร้องด้วยกลัวภัย

ฝ่ายองค์วัชรินทร์เทวราช
ให้อาวรณ์เร้าร้อนในฤทัย
เหมือนไม่มีอาลัยแก่ปภีณา
ไม่สูญเสียดวงธรรมอันศักดิ์
จึงสั่งให้กลับราชรถทรง
ประทับไว้ในวิถีกิษัมพร

ฝ่ายเนवासีกาสุรราช
สะบัดโบกหน้ามายังโยธี
แล้วประหวั่นพรันในฤทัยคิด
ตั้งเทวัญพินหมื่นจักรวาล
ให้สลดระทระทวยองค์
ไม่อาจรอดต่อเทวศักดิ์

วัชรินทร์ราชฤทธิรงค์
แสดงเดชอิศเรศไม่ต่อตี
สั่งให้เดินโยธาวิชัยรถ
สารตีรับเทวโองการ

ดำเนินโดยอากาศวิถีสี่
พระชีชวนสุชาดาอย่าใจ
แปดหมื่นสี่พันโยชน์ลึกกว้าง
กำหนดเขาสัตตภักษโลธร
ใสสะอาดมาตรแมนมยุรหงส์
จนกระทั่งทราญแก้วอันแพรวพรรณ
ฝูงพระยาวาสุกรีลงสรลงเล่น
ฉวัดเฉวียนเวียนพ่นบังหวนพอง
จึงเปื้อนพักตร์ไปพิศสาครเศศ
ตั้งคงคาในท่ามูจลินท์
ขนองคลื่นสูงแต่พื้นสมุทร

ได้เสาวนารถมาศีสีกัหม่นไหม้
จะรีบไยไปให้พันอสุรา
แมนม้วยด้วยไพรีนยักษา
จะตั้งเมตตาไว้ให้ถาวร
ตรงรู้บรรหารด้วยชาณูสมร
เฉลิมงอนต่อพาลไพรีว
ผาดเห็นธงรถทรงท้าวโกสิย์
หมายว่าหนี่ถาจะพันซึ่งมือมาร
ด้วยบุญฤทธิ์อัมราคักดาหาญ
มาตั้งราญรอนทัพอสุรา
เหมือนจะทำวทบลงในเวหา
เล็กแสนยากกลับไปธาณี
เห็นองค์เนवासีกาสุรยักษ
ยกโยธีหนีกลับไปเมืองมาร
บทจรคินไพชยนต์สถาน
ก็ขับผ่านสิมพลีพิมานไป

พระอินทร์กินนกร

ตามราศีจักรวาลหว่างไศล
ให้ชมน้ำในสีทันดร
อยู่หว่างมหาสิงขร
ชงอนสูงกว้างลึกละกึ่งกัน
จะวางแหวหางลงไม่หวนหัน
เจ็ดชั้นล้อมรอบพระเมรุทอง
โสดเด่นฝ่าหลังชลาล่อง
ละอองน้ำดังสายสุหร่ายริน
นอกเขตเขาอัศกรรณกระแสนินท์
สิ่งมลทินมิได้ปนระคนพาน
หกสิบโยชน์โดยสุประมาณสถาน

ชมมหามัจฉาเจ็ดประการ
 เหล่ามหรืรมิงศโรหา
 ติมิงค์ซึ่งติมิงเซยชล
 ยาวพันโยชน์ยืนดั่งเนินผา
 ไม่ย้ายเอื้องเพลงพลิกกระดิกกาย
 ปลายชวนชมอัสกรรณวิเชียรรัตน์
 วาริฟูฟุ้งฟุ้งลงสาคร
 วิหนักงามกลมประสมศรี
 มีวุ้งเวียงแท่นทองที่ต่องลม
 เนมินพิศทรงเหมือนนกรถ
 กระลอกรุ่งฟุ้งพรายถึงเมฆา
 โนนสุทัศน์ควรวทสนาสถาน
 ชงอนเง้อมง้าแห่วงดั่งแกลิ่งท่า
 นันเชิงชันการวิกบรรพต
 เป็นหุบเหวตรงลงโตรกเตริน
 สิขรินอิสินธรรัตน์
 เมื่อน้อมยอดรองบาทพิชิตมาร
 ศิรินี้ล้วนแก้วมณีโชติ
 สูงเสมอปรารงค์จันทน์ทึนกร
 ฐตรฐเนาในบูรพทิศ
 บริวารล้วนเทพคนธรรพ์
 เวสสุวรรณอันทรงมเหศร
 แสนเกษมสมบัติสวัสดิ์
 นันองค์วิรุฬห์เทเวศ
 เป็นปิ่นมงกุฎแห่งนาคา
 วิรุฬหกเป็นใหญ่ในกุ่มภันท์
 ประจำทิศทักษิณยุคนธร

บ้างว่ายแหวกถกธารในวังวน
 มินคลาไล่คู่อยู่ลับสน
 อานนท์ลอยเคียรทางขึ้นขวางกาย
 กลอกตาคูดวงพระสุริย์ฉาย
 ก็ถอยหลังยังสายชลโรทร
 ดั่งวงฉัตรประเทศสิงขร
 หมู่ทวยเทพนิกรมาเซยชม
 ด้วยไฟรีแก้วลายระบายนม
 เตือนอารมณ์ให้เกษมในไสยา
 จอมบรรพตเลิศล้วนมณีผา
 เล่ห์วลาหกทิพอันพรอยพรา
 แก้วประพาสยอมแท่งดูแดงขำ
 มีคูหาทำน้ำทุกแนวเนิน
 ง้ากำหนดชันการเวกเห็น
 สว่างเพลिनไปด้วยแก้วสุรگانต์
 แจ่มจรัสไซสีมุกดาหาร
 ประสานเคียงคู่ขุนยุคนธร
 จึงแผลงแสงรุ่งโรจน์ประภัสสร
 เดินอัมพรไปทั้งสองเทวี
 ไพจิตรไปด้วยทิพรังสรรค์
 งามมไหศวรรยาและธานี
 สถิตที่อุตรราศี
 เป็นจรรโลงโมลีสสุรา
 อยู่ประเทศปราจิมทิศา
 ทรงศักดิ์ฤทธิราญรอน
 พิมานเมศเจ็ดชั้นประภัสสร
 ดำรงทิพนครละกลกัน

หากมองมเตแห่งเนเขตพ
จะเชื่อขานคำหวานพระพรธนา
แม้รักจริงฤจะทิ้งให้ทนทวษ
นี่จึงชมสมบัติในธานี
พอสบคล้องก็ได้น้องมารองบาท
ยังไม่ควรรับทเวโองการ

เจ้าดวงสมรอดีศรอัคเรศ
อย่างนี้กแห่งแคลงคำให้เข้าใจ
เมื่อเริ่มพรากจากไปเป็นปักษิน
ประพฤติเพศโดยพรธนสฤณา
ที่เอารักหักยศสุราฤทธิ์
แล้วอุ้มนาฏปักษามาไพชยนต์
แต่หากน้องข้องขัดไม่อยู่ได้
เพราะเวรหลังกำจัดจึงพลัดกัน

ของเลยกหยบเยแจขยเสนหา
แต่ชาวฟ้าทานที่เคยรักดี
ไปเนาในนัคเรศแห่งยักษี
จึงลีลาศไปประพาสถึงเมืองมาร
ตั้งโคกแสนพิศवासพระบรรหาร
อันประทานที่ปิ่นสนมในข
แม้ขวัญเนตรผู้ยอดพิสมัย
ว่าเรียมไม่อาลัยพินดา
อยู่ระหว่างวารินที่เนินผา
แสวงหามัดस्याในสายชล
ไปตามติดแจ้งความที่แห่งฉงน
ให้ชมสระโกมลดาวัลย์
ก็วอนให้พาคีนวนาสันต์
จะผูกพันเคียดแค้นด้วยข้อใด

